

Volwassenenonderwijs

**Onderwijssecretariaat van de
Steden en Gemeenten van de
Vlaamse Gemeenschap v.z.w.**

Leerplan MODULAIRE OPLEIDING

Studiegebied **Koeling en warmte**

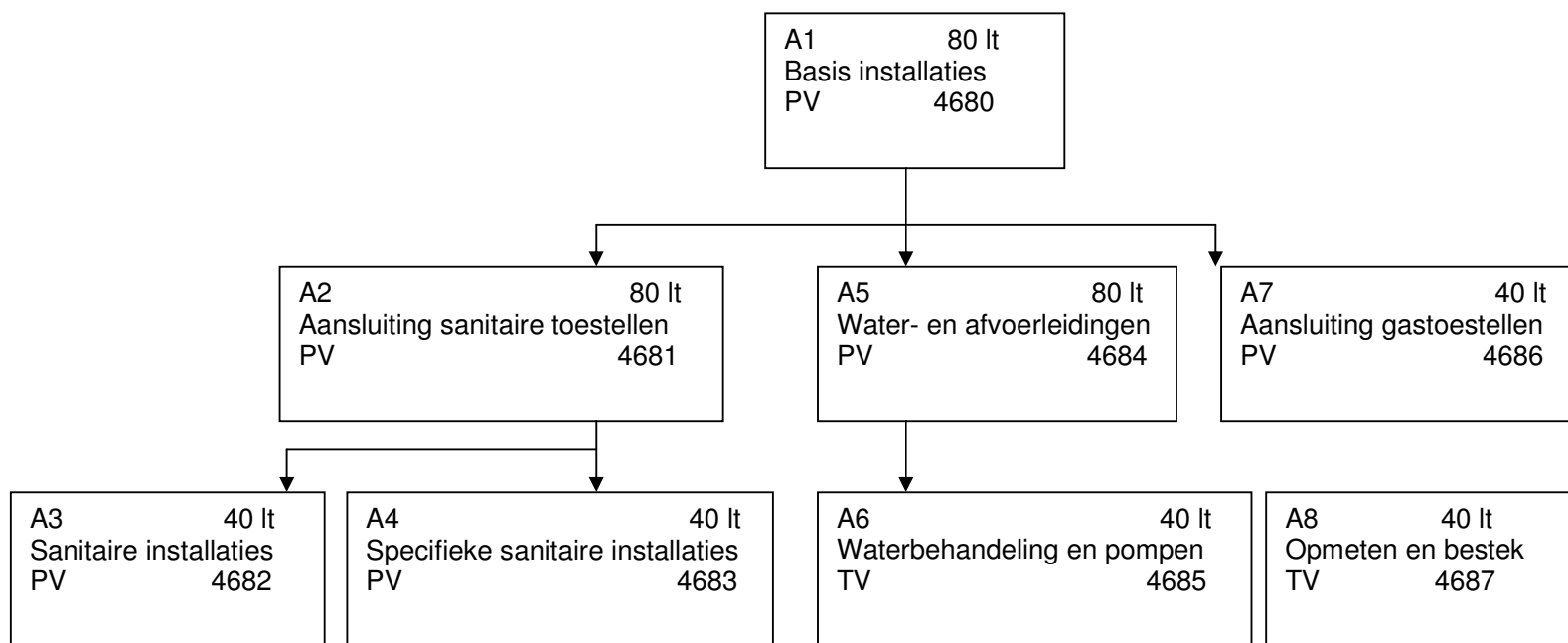
Opleiding **SANITAIR INSTALLATEUR
LOODGIETER**

Onderwijsvorm/
Graad **BSO 3**

Bestelnummer: **O/3/2005/249**

LEERPLAN
voor de
SECUNDAIRE LEERGANGEN

STUDIEGEBIED	<i>Koeling en warmte</i>
<i>Modulaire OPLEIDING</i>	<i>Sanitair installateur loodgieter</i>

Certificaat Sanitaire installateur – loodgieter - BSO 3 - 440 lt
Goedgekeurd op 31 mei 2002
namens de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs
de gemachtigde ambtenaar
Patrick Weckesser
adjunct van de directeur

TEN GELEIDE

Het schema zoals hiervoor vermeld is het voorlopige structuurschema voor de opleiding "Sanitair installateur - loodgieter". De opleidingsdoelstellingen en inhoud werden getoetst aan aannemers die momenteel in de branche werkzaam zijn, dit bij gebrek aan een specifiek beroepsprofiel.

BEGINSITUATIE

De cursisten moeten voldoen aan de algemene voorwaarden van het decreet voor het volwassenenonderwijs van 2 maart 1999.

ALGEMENE DOELSTELLINGEN

- De technieken eigen aan de modules zelfstandig kunnen uitvoeren met zin voor kwaliteit en aandacht voor de klant.
- Systematisch, doelgericht zelfstandig kunnen werken.
- De veiligheidsreglementering in acht nemen.
- Blijk geven van persoonlijkheid en aandacht hebben voor de evolutie op de markt.
- Gericht zijn op kwaliteit.
- Creatief zijn.

ATTITUDES

- Objectief en kritisch ingesteld zijn.
- Openstaan voor nieuwe technieken.
- Ordelijk en nauwkeurig kunnen werken.
- Veilig, efficiënt en milieubewust kunnen werken.
- Sociale vaardigheden bezitten om met klanten om te gaan.

SPECIFIEKE DOELSTELLINGEN

De specifieke doelstellingen zijn onderverdeeld in basis- en uitbreidingsdoelstellingen.

De basisdoelstellingen (B) moeten door nagenoeg alle cursisten worden bereikt, de uitbreidingsdoelstellingen (U) kunnen aangewend worden als middel tot differentiatie.

ALGEMENE METHODOLOGISCHE WENKEN

De voeling met het werkveld wordt steeds beklemtoond via een opvolging ervan.

MODULES EN INHOUD

A1 Basisinstallaties - 4680

PV 80 lestijden

Beginsituatie

De cursisten moeten voldoen aan de algemene voorwaarden van het decreet voor het volwassenenonderwijs van 2 maart 1999

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Buizen kunnen bewerken.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid en gezondheid	
Individuele en collectieve beschermmiddelen kunnen toepassen.	B	Beschermingsmiddelen ▪ Individuele ▪ Collectieve	Te integreren in de gehele leerstof.
Veiligheidsmaatregelen kunnen treffen op een werf.	B	Veiligheidsmaatregelen ▪ Op een werf ▪ Bij gereedschappen en machines	Overzicht ARAB - Brochure.
Apparatuur veilig kunnen gebruiken.	B		Praktische handleiding VGV.
Ergonomisch kunnen werken.	B	Opslag van producten	Veiligheidsbrochures.
Ladders en stellingen veilig kunnen gebruiken.	B	Brandveiligheid en -preventie	Aandacht voor de vigerende regelgeving.
Producten en afvalstoffen milieubewust kunnen opslaan.	U	Ladders en stellingen	
	B	Ergonomie	
		Buizen	
Eigenschappen van de gebruikte buizen en hun toepassing kennen.	B	Eigenschappen	O.a. sterkte, taaiheid, hardheid, elasticiteit, stugheid, oxydatie, vormverandering en spanning.
Soorten buizen kunnen onderscheiden.	B	Soorten	
De voornaamste handelsmaten kennen.	B	Toepassingsgebied	Stalen, koperen, loden, kunststofbuizen, ...
		Handelsmaten	
Eisen van een goede verbinding kunnen verwoorden.	B	Buisbevestiging	
Het gebruik van bevestigingsmethodes en materialen inzien.	B	Buisfittings	
		Basisbewerkingen van buizen	
Verschillende soorten buizen op maat kunnen snijden en zagen.	B	Snijden	
		Zagen	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Buizen kunnen ontbramen.	B	Ontbramen	Dit inoefenen op verschillende soorten buizen (koper, staal, kunststof). Plooien met plooi pomp; brander, ... Basisbewerkingen inoefenen op werkstukken met stijgende moeilijkheidsgraad.
Buizen kunnen kalibreren.	B	Kalibreren	
Een buis kunnen buigen.	B	Buigen	
		Solderen	
Het soldeergereedschap kunnen gebruiken.	B	Soldeergereedschap	Op koper, staal en lood.
Zelfstandig alle soldeerwerken kunnen uitvoeren op verschillende soorten buizen.	B	Hardsolderen	Aandacht voor de beitsmiddelen.
Verschiede beitsmiddelen kunnen toepassen.	B	Zachtsolderen Soldeerfittingen	
		Koperbuizen (op rol en op lengte)	
De bewerkingen van en met buizen in al hun facetten kunnen uitvoeren.	B	Verbinden	Aantonen en gebruik der gereedschappen.
Het juiste gereedschap voor deze behandelingen zelfstandig kunnen kiezen en gebruiken.	B	▪ Zachtsolderen ▪ Hardsolderen ▪ Knelfittings	Berekenen van de buislengte.
Koperen buizen kunnen plooiën.	B	Plooien van buizen	Zeer goed onderscheid kunnen maken tussen zacht- en hardsolderen.
Koperen buizen kunnen bevestigen en ophangen.	B	Bevestigen en ophangen	Werken met verschillende diameters. Controle op water- en gasdichtheid.
		Stalen buizen	
Soorten en kenmerken van stalen buizen kennen.	B	Soorten	blauw, zwart, verzinkt, vlambuis, ...
De toepassingsgebieden van stalen buizen kennen.	B	Kenmerken Toepassingsgebied	Kenmerken en afmetingen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
De bewerkingen van en met buizen in al hun facetten kunnen uitvoeren.	B	Schroefdraadsnijden	Opbouwen kleine huismontages met hulpstukken (blauwe, zwarte, verzinkte buizen). Berekenen van buislengte in gestrekte leiding. Op buizen 3/8" - 1/2" - 3/4". Controle op water- en gasdichtheid.
Het juiste gereedschap voor deze behandelingen kunnen kiezen en gebruiken.	B	Hulpstukken verbinden Z-methode	
Stalen buizen kunnen plooiën.	B	Dichtingsmiddelen	
Stalen buizen kunnen bevestigen en ophangen.	B	Plooiën van buizen Bevestigen en ophangen	
		Kunststofleidingen	
Verbindingsmogelijkheden van kunststofleidingen kennen en kunnen toepassen.	B	Lijmtoepassingen	De verenigbaarheid van de verschillende kunststoffen op zichzelf. De verenigbaarheid van de verschillende kunststoffen ten opzichte van elkaar. De verenigbaarheid van de verschillende kunststoffen met andere materialen vb. met koper en lood. Controle op de dichtheid.
Kunststofleidingen kunnen plaatsen en ophangen.	B	Lastoepassingen Schroefdraadverbinding	
Schroefdraadverbinding kunnen monteren.	B	Lippendichting	
Lippendichting kunnen toepassen.	B	Krimpmofverbinding	
Krimpmofverbinding kunnen maken.	B	Persverbinding	
Persverbinding kunnen maken.	B		
Product- en verwerkingsbeschrijvingen kunnen interpreteren en toepassen.	B		

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Elektrische installatie	
Basisvaardigheden voor het ontmantelen van draden en kabels kunnen toepassen.	B	Basisvaardigheden aansluiten toestellen	Ontmantelen draden en kabels.
Kunnen controleren of alle voorwaarden voldaan zijn om toestellen aan te sluiten.	B	Controle	Plaatsen verbindingklemmen. Controleren of alle voorwaarden aanwezig zijn om toestellen elektrisch aan te sluiten.

A2 Aansluiting sanitaire toestellen - 4681

PV 80 lestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A1 “Basisinstallaties” of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Sanitaire toestellen kunnen installeren.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid en gezondheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze modules als een rode draad door het geheel blijven lopen.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	Aandacht voor de vigerende regelgeving.
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	
		Gereedschappen en materiaal	
De kenmerken van de te gebruiken gereedschappen kennen.	B		Gebruik, kenmerken en veiligheid behandelen.
De gereedschappen veilig kunnen gebruiken.	B		Toestellen en materiaal gebruiken met het CEBC kwaliteitsmerk.
		Technologie	
De begrippen kunnen definiëren.	B	Begrippen	Met tekeningen verduidelijken.
Begrippen kunnen illustreren met eenvoudige tekeningen.	B	▪ Debiet ▪ Leidingsweerstand ▪ Drukverliezen	Toepassen op vloeistoffen.
Met behulp van het corpusculair model kunnen toelichten.	B	▪ Uitzetten ▪ Krimpen ▪ Condenseren ▪ Verdampen	
Het begrip viscositeit kunnen verklaren.	B	▪ Temperatuur ▪ Vloeibaarheid	
Begrippen kunnen verklaren.	B	▪ Capillariteit ▪ Hevelwerking ▪ Druk ▪ Onderdruk	
Het nodige vermogen voor de bereiding van sanitair warmwater kunnen bepalen voor diverse systemen.	B	Debiet en vermogen	NBN 345 – verduidelijken met voorbeelden.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Warmwatertoestellen	
De werking van verschillende soorten toestellen kunnen verwoorden. Schema's inzien en kunnen gebruiken. Oorzaak van storingen kunnen vinden.		Kenmerken ▪ Soorten ▪ Technische gegevens ▪ Plaatsingscriteria ▪ Onderhoud	Aandacht voor toestellen op elektriciteit en op gas. Bij de plaatsing aandacht voor met en zonder rondloopleiding.
		Elektriciteit	
De aarding van diverse toestellen kunnen uitvoeren en meten.	B	Aarding ▪ Uitvoering ▪ Aansluiting	Verplichtingen van het AREI toelichten.
De gepaste kabelverbindingen kunnen toepassen bij het aansluiten van toestellen.	B	Elektrische bedrading	
De schakeling van het meettoestel inzien. Metingen kunnen uitvoeren.	B B	Universeel meettoestel	Meting van stroom, spanning en weerstand.
		Productie van sanitair warm water	
De verschillende mogelijkheden van sanitaire warmwaterproductie kunnen onderscheiden en bespreken. Doel en plaatsing van de bijkomende regel-, veiligheids-, en controleapparatuur kennen. Toestellen kennen, alsmede hun juiste plaats in het geheel van de installatie kunnen situeren.	B B B	Door het ketelwater ▪ In de ketel ingebouwde spiraal ▪ In de ketel ingebouwde boiler ▪ Ketel met afzonderlijke boiler ▪ Constructie van de boiler ▪ Montage en instelling - injector ▪ Opstelling van batterij boilers	Aandacht vestigen op gevaar van kalkneerslag bij hard water. Boiler verticaal of horizontaal, bovenaan of onderaan geplaatst. Boiler met dubbele wand, met pijpenbundel : horizontale, verticale plaatsing. Verplichtingen voor aansluiting op waternet, gas- en elektriciteitsnet.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
De verschillende mogelijkheden van sanitaire warmwaterproductie kunnen onderscheiden en bespreken.	B	Directe bereiding van warm water ▪ Gasboiler en wandgenerator ▪ Elektrische boiler ▪ Platenwarmwisselaars	
Doel en plaatsing van de bijkomende regel-, veiligheids-, en controleapparatuur kennen.	B		
Toestellen kennen, alsmede hun juiste plaats in het geheel van de installatie kunnen situeren.	B		
		Verdeling van sanitair warm water	
De verdeelmethoden voor het sanitair warme water kunnen omschrijven met voor- en nadelen van iedere toepassingsmogelijkheid.	B	Verdeling met één leiding Verdeling met terugloop ▪ Met natuurlijke circulatie ▪ Met gedwongen circulatie	Noodzakelijk niveauverschil benadrukken - geen berekening van stijghoogte. Principe circulatiepomp bevolen door voelerkeuze circulator.
		Montage	
Vaardigheden kunnen.	B	Basisoefeningen ▪ Bewerken van buizen in PVC en taal ▪ Bewerken van kabels ▪ Verbinden van draden aan klemmen ▪ Drukverbindingen ▪ Verbindingen met lasmof ▪ Soepele verbindingen ▪ Vertinnen en solderen	Naar maat plooiën, inwerken en vastzetten van buizen; verbinden met aftakdoos. Ontmantelen - buigoefeningen met blanke koperdraad. Kabelschoenen – ogen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
De keuze van de sanitaire toestellen zelfstandig kunnen maken en dit volgens de noodwendigheden en de vereiste hygiënische toestanden van een gebouw met zijn eventuele bewoners.	B	Keuze	Bij opstelling met afzonderlijke boiler, bijzondere aandacht besteden aan een stromingstechnisch gunstige samenvoeging van de kringen.
De nuttige ruimte van al deze toestellen kunnen bepalen.	B	Plaatsing	
Schematische voorstelling van het geheel kunnen maken, rekening houdend met de ligging van de diverse toestellen en de montagevoorschriften.	B	Aansluiting op het leidingnet	
Warmwaterbereiders kunnen plaatsen en aansluiten.	B	In werking stellen Onderhoud en herstellingen	
		Temperatuurregeling van sanitair warm water	
Diverse temperatuurregelingen kunnen uitvoeren.	B	Primaire kring met boilerthermostaat Secundaire kring met dompel- of klemthermostaat Grote installaties	Bij de behandeling van grote installaties heeft men aandacht voor het werken met meerdere kringen en eventueel meerdere ketels (in cascade).
		Kraanwerk	
Van verschillende soorten kramen de opbouw, werking, toepassingsgebied, de voor- en nadelen kennen.	B	Klassiek kraanwerk: ▪ Enkelvoudige kranen ▪ Mengkranen Progressief kraanwerk: ▪ Eengreepskranen Thermostatisch kraanwerk:	Bespreek zeker de soorten, opbouw, werking, toepassingsgebied, voor- en nadelen...

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische werken
Het juiste gereedschap kunnen kiezen in functie van het uit te voeren werk.	B	Montagegereedschappen	
Verschillende soorten kramen kunnen monteren en aansluiten.	B	Montage van kramen Aansluiten van kramen	
Kramen kunnen herstellen en vervangen.	B	Herstellen van kramen	
		Sanitaire toestellen	
Van verschillende soorten sanitaire toestellen de opbouw, werking, toepassingsgebied, de voor- en nadelen kennen.	B	Bad Toilet Spoelreservoirs Wastafel Bidet ...	Bespreek zeker de soorten, opbouw, werking, toepassingsgebied, voor- en nadelen...
		In gebruik stellen	
Een installatie kunnen afwerken.	B	Installatie testen	
Een installatie kunnen uittesten en eventuele fouten kunnen herstellen.	B	Installatie afwerken Fouten oplossen	
Een installaties in gebruik kunnen stellen.	B	In gebruik stellen	
		Veiligheids- en comfortuitrustingen	
Van verschillende soorten veiligheidsuitrustingen de opbouw, werking, toepassingsgebied, de voor- en nadelen kennen.	U	Veiligheidsventielen Drukventielen: ▪ Overdruk ▪ Drukvermindering	Doel en werking - toepassingsgebied. Documentatie aanvullen van de verschillende armaturen.

A3 Sanitaire Installaties - 4682

PV 40 lestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A2 “Aansluiting sanitaire installaties” of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Sanitaire installaties kunnen onderhouden, controleren, herstellen en aanpassen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze modules als een rode draad door het geheel blijven lopen. Aandacht voor de vigerende maatregelen.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	
		Waterafvoer van gebouwen	
De ventilatiebegrippen kunnen omschrijven.	B	Ventilatie ▪ Overdruk en onderdruk ▪ Aantihevelvertakkingen ▪ Hydraulische toestellen ▪ Primaire en secundaire ventilatie	Begrippen omschrijven. Schematische voorstellingen bespreken.
Systematische voorstellingen kunnen maken en bespreken.	B		
De problematiek van de afvalwaterbehandeling inzien.	B	Behandeling van afvalwater ▪ Toestellen met biologische werking ▪ Septische installatie ▪ Bezinkingsput ▪ Afscheiders ▪ Vetafscheiders ▪ Koolstofwaterscheiders	Symbolen volgens WTCB. Doel, werking en constructie verklaren van de verschillende toestellen. Richtlijnen i.v.m. milieuwetgeving opvolgen.
Doel, werking van behandelingstoestellen kunnen verklaren.	B		
Goed idee hebben over de milieuwetgeving.	B		
De geschikte doormeter voor de waterafvoer en ventilatie kunnen bepalen.	B	Diameterbepaling	Eenvoudige methodes verduidelijken aan de hand van monogrammen WTCB.
De juiste voorzorgen kunnen nemen tegen het opstijgen van schuim.	B	Opstijgen van schuim	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Wateraanvoer van gebouwen	
Een aanvoerinstallatie kunnen ontwerpen rekening houdende met installatie zelf en de plaatselijke instructies van de watermaatschappij. Doel, werking van waterbehandelingstoestellen kunnen verklaren.	B U	Leidingen voor warm en koud Waterbehandelingstoestellen Plaatselijke regelgeving Ontwerp sanitaire installatie ▪ Koud water ▪ Warm water ▪ Gas ▪ Afvoer ▪ Plaatsing toestellen ▪ Riolering Materiaalstaat	Aanvoer van water situeren in kader van de plaatselijke instructies.
De geschikte doormeter voor de waterafvoer en verluchting kunnen bepalen.	B	Diameterbepaling	
		Sanitaire uitrusting	
Schematisch voorstellen van het geheel kunnen maken, rekening houdend met de ligging van de diverse toestellen en de montagevoorschriften in het algemeen en voor ieder toestel in het bijzonder. Warmwaterbereiders kunnen kiezen. De nuttige ruimte van al deze toestellen kunnen bepalen.	B B B	Toestellen Leidingen Kranen Spoelreservoirs en spoelkranen	Schematische voorstellingen. Montagevoorschriften. Verschillende constructies bespreken - werking - storingen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Spoelreservoirs en spoelkranen herkennen. Noties verwerven van de soorten veiligheids- en drukventielen die op de markt worden aangeboden. De specifieke doelen en montage-mogelijkheden van de druk- en veiligheidsventielen kunnen omschrijven.	B U U	Veiligheidsventielen Drukventielen	Documentatie aanvullen van de verschillende armaturen.
		Warmwaterbereiding	
Het nodige vermogen voor de bereiding van sanitair warmwater kunnen bepalen en dit voor de diverse systeem-mogelijkheden.	B	Vermogen ▪ Debiet sanitaire warmwaterinstallatie ▪ Grootte van de boiler ▪ Accumulatiesysteem ▪ Doorstroomsysteem	
Het probleem van de sanitaire warmwatervoorziening kunnen omschrijven. De diversiteit van de verschillende mogelijke toestellen en oplossingen kennen. Een duidelijk onderscheid kunnen maken tussen de diverse soorten warmwaterbereiders. De voor- en nadelen en het gebruik van de warmwaterbereiders kennen. Het belang van de veiligheidsapparatuur inzien.	B B B B B	Warmwaterbereiders ▪ Doorstroomreservoirs ▪ Voorraadreservoirs ▪ Dubbele wandboiler Leidingnet Veiligheidsapparatuur	Doel - voordelen - nadelen. Documentatie aanvullen. Verduidelijken van de verschillende soorten toestellen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Het juist leidingnet kunnen voorzien.	B		
Met de juiste gereedschappen en hulpstukken sanitaire toestellen kunnen aansluiten en de juiste verbindingen volgens plan of schema kunnen verwezenlijken.	B		
Toestellen kunnen aansluiten.	B		
		Onderhoud	
Oorzaken van diverse storingen kunnen vinden en oplossen.	U	Storingen Oorzaken	

A4 Specifieke sanitaire installaties - 4683

PV 40 Iestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A2 “Aansluiting sanitaire installaties” of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Specifieke sanitaire installaties kunnen plaatsen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid en gezondheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze module als een rode draad door het geheel blijven lopen. Aandacht voor de vigerende regelgeving.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	
		Brandleidingen	
Natte en droge brandleidingen kunnen plaatsen.	B	Natte brandleiding Droge brandleiding Hydranten Koppelingen	
		Sprinklerinstallatie	
Sprinklerinstallaties kunnen installeren.	B	Voorschriften Soorten Montage	
		Specifieke stoffen	
Een leidingnet voor specifieke stoffen kunnen plaatsen.	U	Brandstoffen Medische stoffen Lucht	
		Alternatieve energieën	
Warmwatersystemen die werken op alternatieve energie kunnen aansluiten	B	Zonne-energie Warmtepomp	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Afval- en drinkwaterbehandeling	
Toestellen voor behandeling van afval- en drinkwater kunnen installeren.	B	Afvalwater Drinkwater	
		Installaties	
Kleinschalige waterinstallaties kunnen ontwerpen.	B		
Kleinschalige waterinstallaties kunnen aansluiten.	B		
De werking van toestellen voor specifieke installaties kunnen verklaren.	B		
		Hemel- en grondwater	
Het gebruik van een hemel- en grondwaterinstallatie kunnen situeren.	B		Rekening houden met vigerende voorschriften.
Een hemel- en grondwaterinstallatie kunnen installeren.	U		

A5 Water- en afvoerleidingen - 4684

PV 80 lestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A1 “Basisinstallaties” of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Leidingen voor aanvoer- en afvoerwater kunnen installeren.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze modules als een rode draad door het geheel blijven lopen. Aandacht voor de vigerende regelgeving.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	
		Buizen	
Diverse soorten buizen kunnen onderscheiden en hun eigenschappen en gebruik kennen.	B	Technologie	
Handelsmaten kennen.	B		
Verwerkbaarheid kennen.	B		
Toepassingsgebied kennen.	B		
Verwoorden aan welke eisen een goede verbinding moet voldoen.	B		
Inzicht krijgen in de bevestigingsmethodes en het materiaal waarmee de bevestiging kan gebeuren.	B		
Buizen op maat kunnen brengen.	B	Bewerken ▪ Op maat brengen ▪ Ontbramen ▪ Kalibreren ▪ Buigen ▪ Verbinden ▪ Lassen	
Buizen kunnen ontbramen.	B		
Buizen kunnen kalibreren.	B		

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Buizen met het gepaste gereedschap kunnen buigen.	B		
Buizen gas- en waterdicht met een schroef-, draad-, klemkoppeling kunnen verbinden.	B		
Buizen gas- en waterdicht kunnen lassen.	B		
Technieken om uitzetting op te vangen kunnen toepassen.	B	Uitzetting	
Technieken om geluidshinder te voorkomen kunnen toepassen.	B	Geluidshinder	
		Wateraanvoer en afvoer	
Wateraanvoerleidingen en toebehoren kunnen plaatsen.	B	Ontwerpen	
Waterafvoerleidingen en toebehoren kunnen plaatsen.	B	Situeren	
Leidingen kunnen monteren en bevestigen.	B	Monteren	
Leidingen kunnen isoleren en beschermen.	B	Bevestigen	
		Isoleren	
		Beschermen	
		Hemelwaterrecuperatie	
Hemelwater in een installatie kunnen verdelen.	U	Verdelen	
Hemelwater in een installatie kunnen opslaan.	U	Opslag	

A6 Waterbehandeling en pompen - 4685

PV 80 lestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A5 "Water- en afvoerleidingen" of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Pompen en toestellen voor waterbehandeling kunnen installeren en onderhouden.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze modules als een rode draad door het geheel blijven lopen.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	Aandacht voor de vigerende regelgeving.
		Waterbehandeling	
Problematiek van waterbehandeling inzien.	B	Zuurheid van water	Praktische methode.
		Zuurgraad en pH - gehalte van water	Begrip - géén scheikundige formules.
		Bepalen van de zuurgraad ▪ Doseerapparaat	Werking, plaatsing, gebruik handelsdocumentatie.
Diverse behandelingsmethoden kunnen omschrijven.	B	Behandeling van ijzerhoudend water:	
Voor- en nadelen van deze methoden kennen.	B	Bepalen van het ijzergehalte ▪ Ontijzerapparaat	
Diverse behandelingsmethoden kunnen omschrijven.	B	Hardheid van het water: ▪ Hardheid - hardheidsgraden ▪ Bepalen van de hardheid	Begrip - zouten die de hardheid veroorzaken (geen scheikundige formules).
De plaatsing van de toestellen kunnen omschrijven.	B	Waterverzachters met ionenwisselaars ▪ Elektronische behandeling van water tegen kalkneerslag ▪ Osmosebehandeling ▪	Principe - bouw, werking en plaatsing van handbediend, halfautomatisch en volautomatisch toestel.
Waterbehandelingstoestellen kunnen plaatsen, aansluiten en onderhouden.	B	Plaatsing	
		Aansluiting	
		Onderhoud	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
De soorten toestellen die voor dit doel gebruikt worden kunnen onderverdelen volgens hun specifieke doelen. De werking en de aansluitmogelijkheden van deze toestellen kennen.	B B	Pompen Zuigerpompen Centrifugaalpompen Circulatiepompen Onderwaterpompen Vuilwaterpompen	Doel, constructie en werking van de verschillende pompen. Toepassingsgebied en installatievoorbeelden. Documentatie aanvullen.
Pompen kunnen plaatsen, aansluiten en onderhouden.	B	Plaatsing Aansluiting Onderhoud	
De principes kennen van de werking van enkele minder gebruikelijke verwarmingssystemen.	B	Enkele bijzondere verwarmingssystemen Stoomverwarming Elektrische verwarming Warmtepomp ▪ Zonne-energie	Beperkte bespreking voor- en nadelen t.o.v. de gewone verwarmingssystemen.

A7 Aansluiting gastoestellen - 4686

PV 40 Iestijden

Beginsituatie

De cursisten zijn geslaagd voor de module A1 “Basisinstallaties” of zijn er voor vrijgesteld.

Algemene doelstellingen van de module

- Algemene eigen werkzaamheden kunnen plannen.
- Een administratie kunnen bijhouden.
- Eigen werkzaamheden op de werkplek kunnen organiseren.
- Met voorschriften inzake kwaliteit, welzijn en milieu kunnen omgaan.
- Onderhoudsvoorschriften kunnen naleven.
- Leidingen voor gasinstallaties kunnen plaatsen.
- Huishoudelijke gastoestellen kunnen installeren.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Veiligheid en gezondheid	
Het belang van veiligheid en gezondheid op het werk inzien.	B	Algemeen	Dit thema zal tijdens alle lessen van deze modules als een rode draad door het geheel blijven lopen. Aandacht voor de vigerende regelgeving.
Persoonlijke beschermingsmiddelen kennen en kunnen gebruiken.	B	Persoonlijke beschermingsmiddelen	
Collectieve beschermingsmiddelen kennen en kunnen toepassen.	B	Collectieve beschermingsmiddelen	
		Gereedschappen en materiaal	
De kenmerken van de te gebruiken gereedschappen kennen.	B		Gebruik, kenmerken en veiligheid behandelen.
De gereedschappen veilig kunnen gebruiken.	B		Toestellen en materiaal gebruiken met het CEBC kwaliteitsmerk.
		Technologie	
De begrippen kunnen definiëren.	B	Begrippen	Met tekeningen verduidelijken.
Begrippen kunnen illustreren met eenvoudige tekeningen.	B	▪ Debiet ▪ Leidingsweerstand ▪ Drukverliezen	
Met behulp van het corpusculair model kunnen toelichten.	B	▪ Uitzetten ▪ Krimpen ▪ Condenseren ▪ Verdampen	
Het begrip viscositeit kunnen verklaren.	B	▪ Temperatuur ▪ Vloeibaarheid	
Begrippen kunnen verklaren.	B	▪ Capillariteit ▪ Hevelwerking ▪ Druk ▪ Onderdruk	
Het nodige vermogen en debiet voor de bereiding van gasinstallatie kunnen bepalen.	B	Debiet en vermogen	NBN 345 – verduidelijken met voorbeelden.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Gastoestellen	
De werking van verschillende soorten toestellen kunnen verwoorden.	B	Kenmerken ▪ Soorten ▪ Technische gegevens ▪ Plaatsingscriteria ▪ Onderhoud	Aandacht voor toestellen op elektriciteit en op gas.
Schema's inzien en kunnen gebruiken.	B		Bij de plaatsing aandacht voor met en zonder rondloopleiding.
Oorzaak van storingen kunnen vinden.	B		
		Elektriciteit	
De aarding van diverse toestellen kunnen uitvoeren en meten.	B	Aarding ▪ Uitvoering ▪ Aansluiting	Verplichtingen van het AREI toelichten.
De gepaste kabelverbindingen kunnen toepassen bij het aansluiten van toestellen.	B	Elektrische bedrading	
De schakeling van het meettoestel inzien.	B	Universeel meettoestel	Meting van stroom, spanning en weerstand.
Metingen kunnen uitvoeren.	B		
		Montage	
Vaardigheden kunnen.	B	Basisoefeningen ▪ Bewerken van buizen in koper en staal ▪ Bewerken van kabels ▪ Verbinden van draden aan klemmen ▪ Drukverbindingen ▪ Soepele verbindingen ▪ Braseren en klemmen	Naar maat plooiën, inwerken en vastzetten van buizen; verbinden met aftakdoos. Ontmantelen - buigoefeningen met blanke koperdraad. Kabelschoenen – ogen.
De keuze van de gastoestellen zelfstandig kunnen maken en dit volgens de noodwendigheden en de vereiste hygiënische toestanden van een gebouw met zijn eventuele bewoners.	B	Keuze Plaatsing Aansluiting op het leidingnet	Bij opstelling met afzonderlijke boiler, bijzondere aandacht besteden aan een stromingstechnisch gunstige samenvoeging van de kringen.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
De nuttige ruimte van al deze toestellen kunnen bepalen.	B	In werking stellen	
Schematische voorstelling van het geheel kunnen maken, rekening houdend met de ligging van de diverse toestellen en de montagevoorschriften.	B	Onderhoud en herstellingen	
Gastoestellen kunnen plaatsen en aansluiten.	B		
		Atmosferische gasbrander	
Een duidelijk onderscheid kunnen maken tussen de diverse soorten gasbranders.	B	Brander met gele vlam	Bespreken indicaties slecht vlambeeld.
De voor- en nadelen alsmede het gebruik van iedere soort kunnen omschrijven.	B	Brander met blauwe vlam (aardgas) Het spuitstuk (injector)	Invloed van de druk op het debiet van een injector.
Het belang van de te gebruiken veiligheidsapparatuur per soort brander te zien.	B	De opening voor de primaire lucht Het branderlichaam (venturi) De branderkop De aansteekinrichting en waakvlambrander Het vlambeeld Gasdebiet en gasdruk ▪ Drukregelaar ▪ Debietregelaar	Verschil t.o.v. stookoliebranders.
		Het brandervermogen	

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
Een duidelijk onderscheid kunnen maken tussen de diverse soorten gasbranders.	B	Gasblaasbranders ▪ Bouw en werking ▪ Gasstraat	
De voor- en nadelen alsmede het gebruik van iedere soort kunnen omschrijven.	B	Brandbeveiliging van branders	
Het belang van de te gebruiken veiligheidsapparatuur per soort brander te zien.	B		

A8 Opmeten en bestek - 4687

TV 40 lestijden

Beginsituatie

De cursisten moeten voldoen aan de algemene voorwaarden van het decreet voor het volwassenenonderwijs van 2 maart 1999.

Algemene doelstellingen van de module

- Een installatieplan kunnen opmaken en tekenen.
- Een verantwoorde prijsofferte kunnen opmaken.

Doelstellingen	B/U	Leerinhouden	Methodologische wenken
		Planlezen	
Een werktekening kunnen lezen.	B	Werktekening	De cursisten wijzen op het gebruik van normen en symbolen bij het lezen van tekeningen.
Een bouwplan kunnen lezen.	B	Bouwplan	
		Meetstaat	
Een geometrische voorstelling kunnen maken.	B		
De materiaalhoeveelheid kunnen bepalen.	B		
Een meetstaat kunnen opstellen.	B		
		Prijsofferte	
Een overzichtelijke prijsofferte kunnen opstellen.	B		Tabellen voor werktijdbepaling raadplegen en gebruiken.
Werktijd, onkosten en verloning kunnen bepalen en integreren in de prijsofferte.	B		
		Bestek	
Bestek kunnen afwerken volgens plan.	B		

Het leerplan voorziet niet in concrete opdrachten. Opgaven moeten opgesteld worden in functie van de te bereiken doelstellingen, de beschikbare tijd en het voorhanden zijnde materiaal en materieel.

Elke doelstelling van het leerplan moet ten minste één keer geëvalueerd worden. Als alle cursisten alle opgaven uitgevoerd hebben en alle criteria geëvalueerd werden, is het duidelijk of de doelstellingen bereikt werden.

Wanneer de cursisten een werkstuk vervaardigen of een opdracht uitvoeren, krijgt elk aspect hiervan de aandacht.

Binnen de doe-activiteiten zijn een aantal factoren te onderscheiden :

- cognitieve factoren : b.v. inzicht, argumentatie, ideeën, technische kennis;
- psycho-motorische vaardigheden : b.v. juiste weergave van verhoudingen, gebruik van materialen, oog-handcoördinatie, evenwicht;
- werkmethode en attitudes : b.v. werken binnen vooropgestelde limieten, thema's, tijd, aantallen en formaten; orde en netheid, afwerking, presentatie, inzet, organisatie, sociale omgang, veiligheidsbewustzijn, verantwoordelijkheidsgevoel, nauwkeurigheid, zelfstandigheid;
- beoordelingsvermogen.

Er kan ook op verschillende momenten worden geëvalueerd: tijdens het opstellen van een bewerkingsvolgorde, tijdens of na een bewerking of na een afwerking. Duidelijke afspraken met de cursisten zijn hierbij noodzakelijk. Indien deze openheid er niet is, ontstaan betwistingen en blijft zelfevaluatie uit.

Evaluatie van PV Praktijk is een oordeel over :

- een proces: evaluatie van de vorderingen en attitudes op geregelde tijdstippen en bij momentopnames tijdens de realisatie of dienstverlening;
- een product: evaluatie van het product of de gepresteerde dienst.

Een zinvolle opdracht werkt een zinvolle evaluatie in de hand. Stimuleer de cursisten door positieve appreciatie, maar wijs op fouten en tekortkomingen. Tussentijdse evaluaties en de evolutie van de cursist zijn van groot belang voor de eindevaluatie.

Maak duidelijke afspraken met de cursist, zo wordt het werk voor iedereen eenvoudiger. Leg bij elke opdracht uit op welke aspecten de nadruk ligt. De cursist ontwikkelt zo het vermogen om het eigen werk te evalueren. Een vereiste eigenschap van elke volwassene in zijn arbeid is immers zelfevaluatie.

Wij verwijzen naar de bundels over Evaluatie

EVAN AV : Algemene vakken - 1995
EVAN DOE : Doe-activiteiten TV, KV, PV - 1995

MINMALE MATERIELE VEREISTEN

Afperspomp
Branderset hard en zacht solderen
Draadsnijset manueel
Elektrische draadsnijmachine
Elektrische meetapparatuur
Elektrische plooiemachine
Expanderset
Hamers
Handboormachine
Klopbooren
Kunststofschaar
Lasmachine
Lasspiegel
Lavabotang
PE lasmachine
Pijpklemmen
Pijpsnijders
Pijptangen
Plooiemachine
Plooitangen
Profipress-systeem compleet voor gas en water VIEGA
PVC warme luchtblazer
Ringsleutels
Schroevendraaiers
Slijpmachine
Steeksleutels
Tangen
Uithaalset
Vijlen
Waterpas
Winkelhaak

BIBLIOGRAFIE

Lijst van de gebruikte handboeken in de modulaire opleidingen koeling en warmte.
De handboeken worden allemaal uitgegeven door F.V.B.
Fonds voor Vakopleiding in de Bouwnijverheid.

- Leidingen in staal	D/1997/1698/09
- Leidingen in koper	D/1698/2000/17
- Leidingen in lood	D/1698/2000/18
- Kunststoffen algemeen	D/1698/2000/11
- Leidingen in pvc-u, pvc-c	D/1698/2000/15
- Leidingen in pe, vpe, sandwichbuis	D/1698/2000/13
- Aanleg van waterleidingen	D/1997/1698/02
- Sanitaire toestellen	D/1698/2000/20
- Sanitair kraanwerk	D/1997/1698/10
- Sanitair warmwaterbereiding	D/1698/2000/12
- Elektriciteit voor de sanitair installateur	D/1996/1698/09
- Aardgas oorsprong binneninstallatie	D/1996/1698/03
- De huishoudelijke toepassing van aardgas en vloeibare gassen	D/1996/1698/04
- De verbranding van gassen	D/1996/1698/04
- Water: - het bereiden van drinkwater	
- - waterbehandeling en drukverhoging	D/1997/1698/03
- Brandweerleidingen en sprinklers	D/1997/1698/08

INHOUDSTAFEL

	Ten geleide	4
	Beginsituatie	4
	Algemene doelstellingen	4
	Attitudes	4
	Specifieke doelstellingen	4
	Algemene methodologische wenken	5
	Modules en inhoud	5
A1	Basisinstallaties – 4680	6
A2	Aansluiting sanitaire toestellen – 4681	11
A3	Sanitaire installaties – 4682	17
A4	Specifieke sanitaire installaties – 4683	22
A5	Water –en afvoerleidingen – 4684	25
A6	Waterbehandeling en pompen – 4685	28
A7	Aansluiting gastoestellen – 4686	31
A8	Opmeten en bestek – 4687	36
	Evaluatie	38
	Minimale materiële vereisten	39
	Bibliografie	40
	Inhoudstafel	41
	Colofon	41

Colofon

Dit leerplan kwam tot stand in samenwerking met de inrichtende machten van Stad Antwerpen en Stad Gent.